

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Τμήμα Οικονομικής Επιστήμης

ΠΜΣ «Οικονομική και Επιχειρησιακή Στρατηγική»

Τραπεζική, FinTech και πράσινη
χρηματοδότηση

Καθηγήτρια

Μαρία Ψυλλάκη

Τραπεζική, FinTech και πράσινη χρηματοδότηση

ΠΜΣ «Οικονομική και Επιχειρησιακή Στρατηγική»

Εαρινό εξάμηνο 2024

Εισηγήτρια: Καθηγήτρια Μαρία Ψυλλάκη

Ώρες γραφείου: Τρίτη 17.00-18.00, ή με ραντεβού

Γραφείο: 530 Κεντρικό Κτίριο

e-mail: psillaki@unipi.gr

Τηλ. 210 4142299

Παρουσίαση και αντικείμενο του μαθήματος

Είναι δύσκολο να φανταστεί κανείς έναν κόσμο χωρίς το Διαδίκτυο ή κινητές συσκευές (mobile devices). Έχουν γίνει βασικά στοιχεία του τρόπου ζωής μας και έχουν προκαλέσει αλλαγές σε σχεδόν κάθε τομέα της επιχείρησης. Η βιομηχανία χρηματοοικονομικών υπηρεσιών (Financial Services, FS) δεν αποτελεί εξαίρεση. Η ψηφιακή επανάσταση μεταμορφώνει τον τρόπο πρόσβασης των χρηστών σε χρηματοοικονομικά προϊόντα και υπηρεσίες. Στην τομή της χρηματοδότησης και της τεχνολογίας βρίσκεται ένα φαινόμενο που επιταχύνει τον ρυθμό αυτής της αλλαγής με αξιοσημείωτο ρυθμό και αναδιαμορφώνει το status quo της βιομηχανίας - ονομάζεται

FinTech. Το "FinTech" αναφέρεται σε καινοτομίες του χρηματοπιστωτικού τομέα που περιλαμβάνουν επιχειρηματικά μοντέλα με δυνατότητα τεχνολογίας που μπορούν να διευκολύνουν την αποδιαμεσολάβηση, να φέρουν επανάσταση στον τρόπο με τον οποίο οι υπάρχουσες εταιρείες δημιουργούν και παραδίδουν προϊόντα και υπηρεσίες, αντιμετωπίζουν το απόρρητο, τις κανονιστικές/ρυθμιστικές προκλήσεις, παρέχοντας νέες οδούς για την επιχειρηματικότητα και δημιουργώντας ευκαιρίες για παγκόσμια ανάπτυξη. Τα τελευταία χρόνια με την διάδοση της τεχνολογίας blockchain και των κρυπτονομισμάτων αναπτύσσεται ένα εναλλακτικό κανάλι χρηματοδότησης για τις ελλειμματικές οικονομικές μονάδες, η πρακτική της Αποκεντρωμένης Χρηματοδότησης (Decentralized Financing, DeFi).

Επίσης απόρροια του ψηφιακού μετασχηματισμού του τρόπου πληρωμών που άλλαξε ριζικά λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού είναι και το [ψηφιακό ευρώ](#). από την ΕΚΤ η οποία έχει ήδη ξεκινήσει ένα «πilotικό έργο» από το καλοκαίρι του 2021. Στόχος είναι η δημιουργία ενός ψηφιακού ευρώ έως το 2028, ενώ τον Ιούνιο του 2023 διατυπώθηκε και το πρώτο νομοθετικό πλαίσιο. Σκοπός είναι η μελέτη των βασικών χαρακτηριστικών, το πως θα επηρεάσει το σύστημα πληρωμών και τις συναλλαγές γενικότερα μεταξύ επιχειρήσεων, τραπεζών και ιδιωτών.

Η χρηματοοικονομική τεχνολογία (Financial technology, Fin Tech) είναι ένας αναδυόμενος τομέας που καινοτομεί γρήγορα, όπου υπάρχουν ανησυχίες για το τι θα σημαίνει αυτό για το μέλλον στις συναλλαγές, στις αγορές και τις τράπεζες. Στην χρηματοοικονομική τεχνολογία (Fin Tech) εντάσσονται οι αυτοματοποιημένοι σύμβουλοι επενδύσεων (robo-advisors), η ασφαλιστική τεχνολογία (InsurTech), κανονιστική τεχνολογία (RegTech) στον τομέα του Environmental, Social and Governance (ESG) μέσα από την αξιολόγηση δεικτών απόδοσης.

Θα χάσουν οι τράπεζες τους νέους παίκτες που προσφέρουν καλύτερα ψηφιακά προϊόντα και υπηρεσίες ή θα μάθουν πώς να αφομοιώνονται και να συνεργάζονται με αυτές τις ανατρεπτικές τεχνολογίες; Πώς λειτουργούν τα ψηφιακά νομίσματα όπως το Bitcoin; Μπορούν να συνυπάρχουν νέα νομίσματα,-κρυπτονομίσματα ρυθμίσεις και ψηφιακές υποδομές;

Επίσης οι αλγόριθμοι της [Τεχνητής Νοημοσύνης και της Μηχανικής Μάθησης - Artificial Intelligence and Machine Learning \(AIML\)](#) έχουν εξελιχθεί σημαντικά και πλέον χρησιμοποιούνται ευρέως σε διάφορες πτυχές της καθημερινότητάς μας όπως self-driving cars, ψυχαγωγία (Netflix, κλπ), διαφήμιση, οικιακοί βοηθοί (Alexa, Google Assistant, Siri, κλπ), ChatGPT, κλπ. Ο χρηματοοικονομικός τομέας της οικονομίας και οι τράπεζες, άρχισαν επίσης να υιοθετούν την νέα τεχνολογία στις καθημερινές τους εργασίες και δραστηριότητες. Μέσα από το μάθημα θα αναλυθούν οι τρέχουσες και μελλοντικές χρήσεις της AIML στον τραπεζικό και στον χρηματοοικονομικό τομέα, τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματά της καθώς και οι επιπτώσεις στην χρηματοδότηση και πιο [συγκεκριμένα στην πράσινη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων](#).

Ο τρίτος άξονας του μαθήματος έχει να κάνει με τα διαφορετικά χρηματοδοτικά εργαλεία που έχουν στην διάθεσή τους οι επιχειρήσεις που έχουν αναπτυχθεί βασισμένα στον ψηφιακό μετασχηματισμό, στην Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία (δηλαδή ο μετασχηματισμός της ΕΕ σε μια ευημερούσα κοινωνία, βασισμένη σε ένα αειφόρο οικονομικό σύστημα, με προτεραιότητα στο περιβάλλον και την υγεία των πολιτών) και στις Ευρωπαϊκές Οδηγίες όπου όλες οι επιχειρήσεις από το 2024 ανεξαρτήτου μεγέθους και κλάδου θα πρέπει να υποβάλλουν ετήσιους Απολογισμούς Βιώσιμης Ανάπτυξης με βάση συγκεκριμένους δείκτες ESG. Σε αυτό το πλαίσιο στόχος του μαθήματος είναι να αναλύσει τα διαφορετικά εργαλεία χρηματοδότησης διαθέσιμα στις επιχειρήσεις για βιώσιμη ανάπτυξη όπως τα Κοινωνικά και Αειφόρα Ομόλογα, τα αειφόρα δάνεια (Sustainability Linked Loans) μεταξύ άλλων. Προς αυτή την κατεύθυνση κινούνται και τα τραπεζικά ιδρύματα τα οποία έχουν ετοιμάσει προϊόντα με κύριο άξονα το ESG: τόσο οι δανειοδότες (τράπεζες) όσο και οι δανειολήπτες (επιχειρήσεις) καλούνται πλέον να κινηθούν σε ρυθμούς ESG μιας και αυτή είναι πλέον η τάση που θα κυριαρχήσει στην αγορά και θα αναλυθούν στο μάθημα. Ένας από τους στόχους των τραπεζών είναι η ενσωμάτωση των κριτηρίων ESG στο πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων την ίδια ώρα που προκύπτει η ανάγκη δημιουργίας δανειακών προϊόντων φιλικών προς το περιβάλλον.

Στόχος του μαθήματος «Τραπεζική και FinTech» είναι να απαντήσει στα παραπάνω ερωτήματα. Πιο συγκεκριμένα είναι η ανάλυση του ρόλου των τραπεζών στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, προκειμένου να είναι σε θέση οι φοιτητές να κατανοήσουν τις απαιτητικές προκλήσεις και ευκαιρίες που αντιμετωπίζουν οι τράπεζες τώρα και στο μέλλον (π.χ. Virtual credit cards όπως Chime, Brex, Revolut, καινοτομία STRIPE) δίνοντας έμφαση στην πράσινη χρηματοδότηση και τα νέα χρηματοδοτικά εργαλεία (joint venture, REIT Funds, crowdfunding, digital tokens). Το μάθημα εξετάζει το ρόλο που διαδραματίζουν οι τράπεζες πλέον στο παγκόσμιο χρηματοοικονομικό σύστημα δεδομένου τις προκλήσεις και τα προβλήματα που απορρέουν από την χρηματοδότηση μέσω DeFi. Η τεχνολογία και η επανάσταση των φορητών συσκευών μεταμορφώνουν γρήγορα τις χρηματοπιστωτικές αγορές, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και τα επιχειρηματικά μοντέλα. Το μάθημα καλύπτει θέματα που κυμαίνονται από το blockchain και τις εφαρμογές του όπως τα κρυπτονομίσματα, τα Stablecoins, τα CBDC – Central Bank Digital Currency και NFT – non-fungible tokens, έως το crowdfunding, το P2P δανεισμό, τις επενδύσεις.

Το μάθημα περιλαμβάνει παιχνίδι προσομοίωσης μελέτες περιπτώσεων και συζητήσεις επίκαιρων άρθρων ως βασικά εργαλεία διδασκαλίας. Έμφαση θα δοθεί στην ανάπτυξη μιας εργαλειοθήκης για τον εντοπισμό και την επίλυση προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Το μάθημα χωρίζεται σε δύο μέρη.

Το πρώτο μέρος του μαθήματος ασχολείται με σύγχρονα τραπεζικά θέματα δίνοντας έμφαση στα καινούρια χρηματοδοτικά εργαλεία για τις επιχειρήσεις καθώς και στην πράσινη χρηματοδότηση. Έμφαση δίνεται επίσης στο φαινόμενο της αποκεντρωμένης

χρηματοδότησης. Σε αυτό το μέρος υπάρχει και παιχνίδι προσομοίωσης όπου θα πρέπει να δώσετε ιδέες στο παρακάτω θέμα. Λόγω της φαινομενικά κακής συμπεριφοράς, τα νέα διοικητικά συμβούλια κατέστησαν σαφές ότι θα ήταν καλύτερο για την ανώτατα διοικητικά στελέχη σε πολλές τράπεζες να φύγουν και να διοριστεί νέα διοίκηση. Μετά από μία σύντομη συζήτηση, έχετε επιλεγεί να αναλάβετε την επιχειρησιακή διαχείριση της Τράπεζας Cesim. Τι θα κάνετε για να αυξήσετε την αξία της επιχείρησης/τράπεζας;

Το δεύτερο μέρος του μαθήματος διερευνά τις βασικές αρχές της FinTech, τις συναλλαγές και τις αναδυόμενες τεχνολογίες, την ψηφιακή χρηματοδότηση και την εναλλακτική χρηματοδότηση για εταιρείες και νεοσύστατες εταιρείες, κρυπτονομίσματα, blockchain, Initial Coin Offerings (ICOs), crowdfunding, και το εποπτικό πλαίσιο της FinTech. Τέλος, εξετάζει τις αυξανόμενες ανησυχίες για την ασφάλεια και την προστασία των προσωπικών δεδομένων καθώς και τους λειτουργικούς κινδύνους που προέκυψαν ως μέρος του μετασχηματισμού των χρηματοοικονομικών τεχνολογιών.

Μαθησιακά αποτελέσματα

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές θα είναι σε θέση να:

MA 1: Επιδείξουν κριτική γνώση για τους παράγοντες που επηρεάζουν την χρηματοδότηση και πώς αυτοί έχουν αλλάξει με την πάροδο του χρόνου

MA 2: Επιδείξουν κριτική γνώση των βασικών στοιχείων της FinTech και των κινδύνων

MA 3: Αξιολογήσουν με κριτικό τρόπο την αποκεντρωμένη χρηματοδότηση (DeFi)

MA 4: Επιδείξουν κριτική γνώση σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο τα κρυπτονομίσματα και το crowdfunding λειτουργούν

MA 5: Αξιολογήσουν με κριτικό τρόπο τα εναλλακτικά χρηματοδοτικά εργαλεία που υπάρχουν για τις επιχειρήσεις και για τις νεοσύστατες επιχειρήσεις (start-ups)

Αξιολόγηση

Η απόδοσή σας στο μάθημα θα αξιολογηθεί με βάση μία τελική εξέταση, ομαδική παρουσίαση από το παιχνίδι προσομοίωσης καθώς και τη συνολική συμμετοχή στο μάθημα. Οι σχετικές σταθμίσεις είναι:

Συμμετοχή	10%
Ομαδική παρουσίαση	40%

Τελική εξέταση	<u>50%</u>
Σύνολο	100%

Χρονοδιάγραμμα

1^η Εβδομάδα

Χρηματοπιστωτικό Σύστημα και νέες προκλήσεις (π.χ. Virtual credit cards όπως Chime, Brex, Revolut, καινοτομία STRIPE)

2^η- 3^η Εβδομάδα

Αποκεντρωμένη χρηματοδότηση και νέα χρηματοδοτικά εργαλεία για τις επιχειρήσεις, πράσινη χρηματοδότηση (joint venture, REIT Funds, crowdfunding, digital tokens) πράσινα ομόλογα.

4^η -5^η Εβδομάδα

Παιχνίδι προσομοίωσης διαχείριση κινδύνων

6^η Εβδομάδα

Βασικά στοιχεία της FinTech

FinTech, CleanTech-Green Tech, Βασικά στοιχεία της Χρηματοοικονομικής τεχνολογίας και εφαρμογή στην βιώσιμη ανάπτυξη

7^η- 8^η Εβδομάδα

FinTech-Blockchain και εφαρμογές όπως Κρυπτονομίσματα, Bitcoin, Ethereum, Stablecoins, CBDC – Central Bank Digital Currency και NFT – non-fungible token

9^η Εβδομάδα

Συμμετοχική χρηματοδότηση και μορφές της- Crowdfunding

10^η Εβδομάδα

Δανεισμός P2P

11^η Εβδομάδα

Επενδυτικοί δείκτες ESG, μεθοδολογία υπολογισμού, χαρακτηριστικά

12^η Εβδομάδα

Παρουσιάσεις/εκθέσεις από το παιχνίδι προσομοίωσης

Βιβλιογραφία

- 1) Saunders Anthony, Cornett Marcia (2024): Διοίκηση Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων και Διαχείριση Κινδύνων, Εκδόσεις Broken Hill Publishers Ltd.
- 2) “Digital Disruption - How FinTech is Forcing Banking to a Tipping Point”, Citi GPS: Global Perspectives & Solutions, Mar 31st, 2016.
- 3) Financial Stability Board (2017) Financial Stability Implications from FinTech Supervisory and Regulatory Issues that Merit Authorities’ Attention
- 4) KPMG (2017) “The pulse of FinTech”, KPMG, Nov 7th, 2017, <https://home.kpmg.com/xx/en/home/insights/2017/10/the-pulse-of-fintech-q3-2017.html>
- 5) <https://www.imf.org/en/Topics/climate-change/green-finance> (2020)
- 6) ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΕΤΗΣΙΑ ΈΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΚΟΜΒΟΥ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ FINTECH (2022)
- 7) ATHEX - Οδηγός Δημοσιοποίησης Πληροφοριών ESG 2022
- 8) KPMG, Sustainable finance (2023)
- 9) Tompson, S. 2021. An introduction of green finance: Principles and practice. Kogan Page